

Số: /TB-BNN-VP

Hà Nội, ngày tháng năm

THÔNG BÁO

Ý kiến kết luận của Thứ trưởng Hoàng Trung tại Hội nghị “Hiện trạng và định hướng quản lý sức khỏe đất hướng tới sản xuất trồng trọt bền vững”

Ngày 14/6/2024, tại thành phố Hồ Chí Minh, Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (PTNT) Hoàng Trung đã chủ trì Hội nghị “Hiện trạng và định hướng quản lý sức khỏe đất hướng tới sản xuất trồng trọt bền vững”. Tham dự Hội nghị có đại diện các Cục, Vụ, Viện; lãnh đạo Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn; Chi cục Trồng trọt và BVTV các tỉnh, thành phố trung ương; một số trường Đại học; đại diện các cơ quan thông tấn báo chí ở Trung ương và địa phương. Đặc biệt, Hội nghị có sự tham dự của nhiều tổ chức quốc tế, Hiệp hội, doanh nghiệp hoạt động trong các lĩnh vực liên quan đến sức khỏe đất và nhiều chuyên gia đầu ngành về thổ nhưỡng, nông hóa. Sau khi nghe báo cáo của Cục Trồng trọt; các báo cáo tham luận của khối nghiên cứu, tổ chức quốc tế, doanh nghiệp và ý kiến thảo luận của các đại biểu tham dự Hội nghị, Thứ trưởng Hoàng Trung kết luận như sau:

1. Đất là tư liệu sản xuất đặc biệt, là ngôi nhà của các hệ sinh thái. Vì vậy, sức khỏe đất đang là vấn đề được cả Việt Nam và nhiều quốc gia trên thế giới quan tâm. Hiện nay, bình quân diện tích đất đai trên đầu người thấp; cộng với tập quán thâm canh, chuyên canh, sử dụng không cân đối phân bón, thuốc BVTV; Ô nhiễm đất do sự phát triển của các khu công nghiệp, làng nghề; tác động của biến đổi khí hậu dẫn tới hạn hán, xâm nhập mặn, phèn hóa... đã làm sức khỏe đất bị suy giảm nghiêm trọng.

Trước thực trạng sức khỏe đất đang ngày càng suy giảm, trong khi nhu cầu về lương thực thực phẩm và yêu cầu về sản xuất bền vững ngày càng cấp thiết, đã có nhiều hoạt động quản lý và kỹ thuật đã được triển khai. Trong đó phải kể đến hành lang pháp lý về sức khỏe đất cũng đã được hoàn thiện cơ bản, đáp ứng nhu cầu thực tiễn; tiến bộ khoa học và các kết quả nghiên cứu, khảo sát về sức khỏe đất trong nông nghiệp ngày càng được ứng dụng rộng rãi; một số biện pháp bảo vệ đất trồng trọt khỏi thoái hóa, ô nhiễm hay kết hợp sử dụng vật tư đầu vào theo thực trạng chất lượng đất đã được một số địa phương triển khai trong thời gian qua.

Tuy nhiên, công tác quản lý sức khỏe đất vẫn còn nhiều vấn đề cần tập trung giải quyết. Các quy định pháp luật mới tập trung hướng dẫn đối với đất

trồng lúa mà chưa quan tâm đến các loại cây trồng khác. Việc đánh giá về thoái hóa đất, chất lượng đất, ô nhiễm môi trường đất, tiềm năng đất đai, phân hạng đất đai vốn có liên quan chặt chẽ đến sức khỏe đất mới chỉ được triển khai để phục vụ công tác quy hoạch và quản lý đất đai, chưa phản ánh thực trạng chất lượng đất, sức khỏe đất để phục vụ công tác chỉ đạo sản xuất nông nghiệp. Việc chuẩn đoán, đánh giá hiện trạng sức khỏe đất và dinh dưỡng cây trồng chưa được thực hiện thường xuyên, thiếu đồng bộ. Nhận thức về sức khỏe đất chưa được quan tâm đúng mức; chưa được tuyên truyền, nâng cao nhận thức về mối liên hệ giữa sức khỏe đất và dinh dưỡng cây trồng. Công tác nghiên cứu khoa học về sức khỏe đất, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực hoạt động trong lĩnh vực sức khỏe đất chưa được thực sự quan tâm.

2. Để giải quyết những tồn tại nêu trên nhằm cải thiện sức khỏe đất hướng tới sản xuất trồng trọt bền vững, Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn đề nghị các đơn vị trực thuộc Bộ, các địa phương, các hiệp hội, tổ chức cá nhân có liên quan tập trung triển khai một số nhiệm vụ như sau:

a) Cục Trồng trọt:

- Xây dựng và trình Bộ ban hành Chỉ thị về quản lý sức khỏe đất hướng tới sản xuất trồng trọt bền vững trước ngày 01/7/2024;

- Chủ trì, phối hợp với Vụ Pháp chế, các đơn vị liên quan rà soát, xây dựng các hướng dẫn kỹ thuật, hoàn thiện các quy trình canh tác phù hợp với từng loại đất trên cơ sở sử dụng hợp lý vật tư đầu vào, quy trình duy trì, bảo vệ, cải tạo và nâng cao độ phì của đất. Đặc biệt quan tâm hoàn thiện các biện pháp quản lý và quy trình sản xuất hợp lý trên các vùng đất “có vấn đề”: Đất dốc, đất trũng, đất phèn, đất mặn, đất cát ven biển và đất có nguy cơ sa mạc hóa, hoang mạc hóa.

- Chủ trì, phối hợp với các đơn vị liên quan xây dựng, hoàn thiện chương trình, tài liệu tập huấn chuyên sâu cho từng nhóm đối tượng nhà quản lý, doanh nghiệp, nông dân về thiết lập, quản lý và giám sát sức khỏe đất, vùng trồng theo các quy định hiện hành trong đó chú ý đến ảnh hưởng của suy thoái đất, biến đổi khí hậu, xâm nhập mặn...

- Thực hiện thí điểm xây dựng mạng lưới cán bộ kỹ thuật làm công tác phổ biến, hướng dẫn các phương pháp đánh giá chất lượng đất tại một số vùng thâm canh chính, giúp người sử dụng đất tìm ra quy trình/giải pháp kỹ thuật chống thoái hóa đất, nâng cao sức khỏe đất và sử dụng dinh dưỡng cây trồng hiệu quả trong từng điều kiện canh tác cụ thể.

- Xây dựng kế hoạch truyền thông, nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành, từ trung ương đến địa phương về nâng cao sức khỏe đất và dinh dưỡng cây trồng, hướng tới sản xuất trồng trọt bền vững.

- Phát triển và hướng đến đồng bộ hóa các công cụ phục vụ chuyển đổi số trong lĩnh vực quản lý sức khỏe đất. Chủ trì, phối hợp xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu về sức khỏe đất trồng trọt trên phạm vi toàn quốc.

- Phối hợp với Vụ Khoa học Công nghệ và Môi trường, Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam và các đơn vị nghiên cứu soát xét, xây dựng mới các tiêu chuẩn, quy chuẩn về chất lượng đất để phục vụ cho các mục tiêu đánh giá đất trồng trọt phục vụ công tác chỉ đạo sản xuất; bộ tiêu chí đánh giá sức khỏe đất với thang phân cấp cụ thể, đảm bảo hài hòa với quốc tế và khu vực.

b) Cục Bảo vệ thực vật:

- Hoàn thiện và trình ban hành Đề án nâng cao sức khỏe đất và quản lý dinh dưỡng cây trồng theo yêu cầu của Chiến lược phát triển trồng trọt đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 trước tháng 8/2024.

- Chủ trì, phối hợp với các đơn vị liên quan xây dựng các quy trình sử dụng thuốc BVTV, phân bón tiết kiệm, cân đối theo hướng ưu tiên phân bón hữu cơ, thuốc BVTV sinh học và tối ưu hóa đến từng loại cây trồng, trên từng loại đất khác nhau.

- Xây dựng cơ chế, chính sách khuyến khích việc đăng ký các sản phẩm phân bón hữu cơ, phân bón cải tạo đất.

- Phối hợp với Cục Trồng trọt, các đơn vị liên quan hoàn thiện quy trình canh tác bền vững, lồng ghép vấn đề đảm bảo sức khỏe đất vào các chương trình tập huấn, truyền thông sử dụng phân bón, thuốc BVTV.

c) Vụ Khoa học, Công nghệ và Môi trường:

- Chủ trì, phối hợp với Cục Trồng trọt và các đơn vị liên quan tổ chức đẩy mạnh việc nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ, tiến bộ kỹ thuật trong lĩnh vực quản lý sức khỏe đất đặc biệt là nghiên cứu, hoàn thiện quy trình canh tác ứng dụng công nghệ cao, công nghệ tiên tiến, công nghệ mới thích ứng với biến đổi khí hậu, giảm thiểu phát thải khí nhà kính.

- Chủ trì trong việc huy động các nguồn lực khoa học công nghệ trên toàn quốc thông qua việc hỗ trợ, khuyến khích các đề tài, dự án có sự tham gia phối hợp thực hiện của các viện/trung tâm nghiên cứu, trường đại học, doanh nghiệp khoa học và công nghệ, các chuyên gia, nhà khoa học, cơ quan/đơn vị của địa phương.

- Chủ trì, phối hợp với Cục Trồng trọt soát xét, sửa đổi bổ sung, xây dựng mới các tiêu chuẩn, quy chuẩn liên quan đến sức khỏe đất trồng trọt; xây dựng bộ tiêu chí về thang đánh giá và hệ thống phân cấp phù hợp về sức khỏe đất trồng trọt ở Việt Nam.

d) Trung tâm Khuyến nông Quốc gia:

- Chủ trì, phối hợp với Cục Trồng trọt và các đơn vị liên quan tổ chức triển khai các mô hình, tuyên truyền tập huấn cho nông dân và cán bộ kỹ thuật địa phương các quy trình canh tác, quy trình duy trì, bảo vệ và cải tạo đất ...

- Xây dựng và nhân rộng các mô hình canh tác tiên bộ cho hiệu quả cao về kinh tế, môi trường, góp phần bảo vệ và nâng cao sức khỏe đất trong đó sử dụng phân bón cân đối giữa hữu cơ và vô cơ, sử dụng phân bón hữu cơ, phân bón sinh học từ nguồn nguyên liệu tại địa phương, sử dụng công thức phân bón giảm phát thải khí nhà kính

đ) Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương:

- Chủ động triển khai và báo cáo cấp có thẩm quyền bố trí nguồn lực để xây dựng các chương trình, đề án, dự án về quản lý, nâng cao sức khỏe đất phù hợp với đặc điểm và thế mạnh của địa phương. Lồng ghép các chỉ tiêu về tăng cường sức khỏe đất vào các bộ chỉ tiêu phát triển tại địa phương để có cơ chế rà soát, đánh giá hàng năm;

- Tổ chức đào tạo, tập huấn bồi dưỡng chuyên môn về sức khỏe đất, đặc biệt đối với đối tượng là cán bộ kỹ thuật tại địa phương; hướng dẫn người dân áp dụng các giải pháp kỹ thuật để bảo vệ, nâng cao sức khỏe đất gắn với quản lý dinh dưỡng cây trồng;

- Quản lý chặt chẽ và thường xuyên tổ chức thanh, kiểm tra, xử lý kịp thời các hành vi gây ô nhiễm môi trường đất, thoái hóa đất hoặc sử dụng đất không đúng mục đích, làm ảnh hưởng đến chất lượng và sức khỏe đất trồng trọt trên địa bàn theo quy định của pháp luật;

e) Các Viện nghiên cứu, trường Đại học:

- Phối hợp với các Cục, Vụ rà soát, xây dựng các tiêu chuẩn, quy chuẩn liên quan đến sức khỏe đất phục vụ sản xuất trồng trọt bền vững.

- Chủ động đề xuất và triển khai các nhiệm vụ khoa học công nghệ, lồng ghép với các hợp tác quốc tế về khoa học công nghệ các nội dung nghiên cứu về sức khỏe đất, quy trình canh tác, quy trình bảo vệ và duy trì chất lượng đất trên các loại đất khác nhau...

- Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam chủ trì phối hợp với các viện, trường và cơ quan quản lý nhà nước nghiên cứu, xây dựng bộ tiêu chí tổng thể và bộ tiêu chí tối thiểu, thang đánh giá và hệ thống phân cấp phù hợp về sức khỏe đất trồng trọt ở Việt Nam phù hợp với tiêu chuẩn khu vực và quốc tế.

- Tham gia đào tạo, tập huấn về sức khỏe đất đối với người dân, doanh

ngiệp và địa phương.

f) Các Hiệp hội, doanh nghiệp:

- Các Hiệp hội tăng cường tuyên truyền cho hội viên; phối hợp tuyên truyền cho người dân và các tổ chức, các nhân liên quan các quy định cũng như vai trò của sức khỏe đất.

- Chủ động phối hợp với các cơ quan quản lý nhà nước, viện, trường đại học để xây dựng các mô hình sản xuất trồng trọt bền vững trên quan điểm tăng năng suất đi cùng với bảo vệ sức khỏe đất.

- Phối hợp với Cục Trồng trọt và cơ quan đầu môi tại địa phương để hỗ trợ kỹ thuật cho người dân về cải thiện, duy trì và nâng cao sức khỏe đất.

Bộ Nông nghiệp và PTNT thông báo để các đơn vị liên quan biết, triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Bộ trưởng Lê Minh Hoan (để b/c);
- Thứ trưởng Hoàng Trung (để b/c);
- Cục Trồng trọt; Cục Bảo vệ thực vật;
- Vụ KHCN&MT;
- Trung tâm Khuyến nông Quốc gia;
- Các Sở Nông nghiệp và PTNT các tỉnh, thành phố;
- Viện KHNN Việt Nam;
- Các Viện nghiên cứu trực thuộc Bộ;
- Hội Khoa học Đất Việt Nam;
- Các Hiệp hội, doanh nghiệp liên quan;
- Lưu: VT, VP.

**TL. BỘ TRƯỞNG
CHÁNH VĂN PHÒNG**

Lê Văn Thành